

ATT FLYTTA TILL "STAN".

Första oktober 1952 flyttade familjen till Köpetorp. Min pappa var lantarbetare och det var kutym att om man flyttade så gjorde man det den första oktober.

Jag hade då börjat i fjärde klass i Kaga Skola och fick byta till Kungsbergsskolan. Första skoldagen minns jag fortfarande. Mamma Lisa hade lotsat mig och min två år yngre bror Per-Åke till Kungsis. Hem skulle vi gå själva. Jag minns obehagskänslan när vi irrade runt länge ute i Råberga innan vi hittade rätt väg. Lite sur var jag nog på mamma, jag tyckte att hon kunde ha kommit och hämtat oss. Men hon förstod nog inte att jag hade så dåligt lokalsinne.

Jag hade inga problem med klasskompisarna. Jag var liten och blek, född i december. Någon mobbning eller så mycket slagsmål kan jag inte heller minnas. Det var väl så att vi småväxta passade oss lite för tuffingarna. Alla visste sin plats i "närlingskedjan". Möjligen kan någon ha känt sig mobbad av något elakt öknamn. Jag fick heta "SOPa" eftersom mitt namn på den tiden var S-O Pettersson. Det öknamnet har inte besvärat mig även om jag hellre hade velat kallas t ex "hjälten".

Från första dagen fick jag en bra kompis, Bosse Martinsson. Vi umgicks av och till under några år. Många år efteråt har jag kommit på att han troligen tagit till sin uppgift att ta hand om den nya killen från landet. Fint gjort.

Vi tävlade ibland i stående längdhopp på rasterna. Vi gjorde stillastående hopp från gatstenen vid gräsmattan och mätte hoppen i gruset. En annan lek var "lunta". Det kunde vara en hårt hopprullad tidning som man försökte undvika att få kastad på sig, för då gällde det att kasta luntan på någon annan som då "hade den". Lärarna ogillade starkt när luntan vid något tillfälle kastades i skolsalen. Ibland var det "evighetslunta", men evigheten varade nog som längst 4-5 dagar.

De starka grabbarna vred ibland upp en arm på ryggen på en. När man skrek AJ så släppte dom taget. Av en annan spinkig grabb, Dick Brandtsson, lärde jag mig knepet "Ropa AJ INNAN det börjar göra ont".

Lördagar, vi gick då halvdag i skolan, avslutades med en sk "rolig timme". Då kom flera gånger önskemålet "Spela Harry Lajm, Zebra, gör det, snälla". Dvs "Snälla Janne Cedbro, spela ledmotivet Harry Lime Theme från Hitchcockfilmen Tredje Mannen". Och det utförde Janne med stor skicklighet vid pianot.

Våra lärare var trevliga överlag, exempelvis den unge träslöjdläraren Roland Myhrinder. Personligen kände jag mig dock inte helt bekväm med honom. Men det berodde på att jag "hade tummen mitt i handen" och höll på i evigheter med mina alster.

En annan ung lärare tyckte vi inte alls om. Minns inte namnet, men vi kallade honom "Mustang". Han gick ofta och rappade eleverna över handen med en linjal ifall de inte var tillräckligt duktiga på hans engelskalektioner. Självt drabbades jag aldrig eftersom jag hade lätt för språk och teoretiska ämnen.

Anna-Stina fick en gång spela den elaka häxan Pomperipossa i en skolpjäs. Då fick hon givetvis det öknamnet av oss och kanske hon inte var så road av det. Även Mustang kallade henne för Pomperipossa. Det reagerade jag starkt emot inombords. Det kändes helt fel att en lärare kallar elever för öknamn. Det förstod jag, som tolvåring, men det gjorde tydligen inte läraren.

Min mor ringde och begärde att jag skulle vara ledig en dag från skolan för att plocka potatis. Detta var brukligt i landsortsskolorna på den tiden. Nästa lektion med Mustang så sa han "Ja, Sven-Olov var ju inte här igår, han plockade POTATIS". Hu, vad jag skämdes och kände mig utanför som lantis bland stadsbarnen.

Gymnastiksalen var belägen i källaren i Kungsis. Bland annat skulle vi hoppa över plintar. Vi kortväxta, och det var halva klassen, kom ju ALDRIG över. De allra längsta killarna skrapade huvudet i taket när de hoppade. Det var väldigt låg takhöjd i källaren. Så här efteråt kan man ju undra varför det inte fanns möjlighet att hoppa över en lägre höjd så att ALLA klarade av det?

En kille flyttade in till vår klass från Stockholm och fick heta "Stockis". Hans rätta namn minns jag inte. Han var en tuffing och jag minns att det var några uppgörelser borta vid Gumpekulla-bron där han fajtades med en mörkhyad kille i en annan klass som vi kallade "Negern". Ordet neger hade ingen negativ klang på femtiotalet. Grabbarna från båda klasserna var där och hejade på. Det var nog ingen som misshandlades så värst utan när nån låg ner så var fajten över. Slagsmål på den tiden var ganska renhåriga.

En gång var hela klassen nere vid åkanten nära Drottningbron, troligen var det på en friluftaktivitet. Några grabbar roade sig med att cykla i full fart på slänten ner mot ån. Därnere gjorde dom en stoppsladd för att inte köra rakt ut i ån. När Stockis kom i full fart på cykel utför slänten råkade Vasti springa i vägen. Så han blev tvungen att styra rakt ut i ån för att inte köra på henne. Men det var inga problem för honom att ta sig upp och jag tror han fick med sig cykeln också. Givetvis blev han genomblöt.

Vasti hade en lillasyster i skolan och mamman jobbade i skolbespisningen. De bodde väldigt nära skolan och de var otroligt lika varann.

Jag skrev om detta minne i en Facebook-grupp. Då skrev en annan man att han hade varit med om något liknande några år senare. Han gick med sin hund på strandpromenaden och hörde plötsligt att någon ropade på hjälp. Det var en liten grabb som hade hamnat i vattnet. Mannen hoppade i och räddade upp grabben på land. Sedan gick han hem och bytte till torra kläder och gick ut igen på sin avbrutna hundpromenad. Där stötte han på en man som gick och spanade efter något. Han berättade för mannen att han nyligen räddat en kille som ramlat i ån. Det visade sig att mannen var pojkens pappa och han började nu skälla på livräddaren för att han inte också hade hittat pojkens cykel. Det kan bli lite fel ibland.

En dag när lillbrorsan hoppade av bussen sprang han över Riksettan men glömde att se sig för. Han sprang på bakhjulet på en lastbil och bröt benet. På den tiden fick man vara inlagd lång tid på sjukhus. Han blev kvar över julhelgen och jag gav honom en Kalle Anka-tidning i julklapp (men jag läste den först).

Mina kompisar från Kungsis kom ibland ut och spelade fotboll i kohagen i Köpetorp. Det kunde vara Hasse Regnér och Stigge Lögdberg bland flera andra.

Annars saknade jag kompisar mycket och kände mig väldigt ensam efter skoltid, syskon räknas ju inte. Brorsan hade turen att hitta en jämnårig kamrat både i Kaga och Köpetorp. Jag var mycket idrottsintresserad och övade upp min teknik i fotboll med bolljonglering. Jag cyklade över flygfältet för att träna eller spela matcher med IF Saab:s pojklag. Det sas att det var första året som klubben hade pojklagsfotboll på programmet. Året var sannolikt 1955.

1956 blev pappa övertalig på gården och vi flyttade till Stolplyckan. Där trivdes jag verkligen bra och brorsan och jag fick många kompisar. Därefter var det bara Karle IF som gällde. Där var jag med i pojklag och reservlag och som ledare. Jag har också varit ordförande i klubben i två omgångar.

Jag fortsatte skolgången i Kungsis i åttonde klass. Jag cyklade i full fart nerför Djurgårdsgatan och Drottninggatan. Första lektionen "ringde in" 8:02. Det fanns en väggklocka på Bredgatan, gatstumpen som senare bytte namn till Drottninggatan. Om visaren stod på 07:59 så kunde jag cykla

lugnt nerför hela Drottninggatan. Om den däremot slagit över till 8:00 fick jag öka farten för att hinna i tid. På den tiden visade alla väggklockor rätt tid.

1957 började jag nian i Tanneforsskolan. Där trivdes jag också bra. Den skolan hade lite mera karaktär och kändes lite mera "inrökt" än den lite stelare Kungsbergsskolan. Några av de jag umgicks med var Sören Forzén, Hasse Regnér och Bosse Stalefors. Vi var ofta hemma hos Roland BackAhlström och spelade kort. Han bodde väldigt nära skolan och var också en av mina kompisar. De två tuffaste och busigaste grabbarna i klassen var Sten Inge "Stinget" och Göran "Fuling" Andersson. Många år senare frågade jag Göran varför han kallades "Fuling". Han var ju en riktig tjejtjusare med självlockigt hår o allt. "Jo" sa han "en gång i småskolan sa jag nåt ekivokt som Fröken hörde". Då utbrast hon: "Din lille fuling".

Precis utanför skolgården samlades ofta grabbarna i klassen för att spela "bajman" (skitgubbe) på rasten. Vi trodde att vi inte syntes från skolan. Men alla lärarna visste säkert vad vi höll på med. Ofta tändes en cigarett och rökaren blev då ivrigt ansatt av kompisarna att bjuda på ett bloss. Detta tyckte jag såg väldigt tråkigt ut och det var säkert en av anledningarna till att jag aldrig började röka.

Kring de 2-3 tuffaste grabbarna i klassen fanns ett litet "hov" av 3-4 grabbar som ville var kompis med tuffingarna, men inte med oss mindre tuffa.

Jag tror att hela familjen trivdes med att flytta till stan. En nackdel var förstås att byta från vatten-toalett i Köpetorp till utedass på Föreningsgatan. Men det vande man sig snart vid. Brorsan och jag tyckte det var kul att få många nya kompisar. Farsan fick enkla men mer välbetalda jobb och mycket större frihet än han haft när han jobbade hos bönder. Han trivdes nog aldrig riktigt bra som lantarbetare.

Tack för Ordet!

Sven-Olov "SOPa" Stehager f d Pettersso